

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 сот.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
визилкою 7 доларів, або 12
рублів; з визилкою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з визилкою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Пашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских съвіт
о 5 1/2 год. по полудни.

Редакция, адміністрация
експедиция «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диция місцева в Агенції
Соколовского и насажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напередне вастережене.—

Реклямації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Кирина Росії та Москвичів проти Австрії.

(§) Підмульні забіги і кирина московських правительственних кругів на північній сході нашої держави, а в слід за тим і скриплена московськими «пасобіями» діяльність наших Москвичів у рускій часті Галичини і Буковини та премногі шпігунські пригоди на тій області — дальше остерегаючі голоси наших парламентарних представників, особливо Н. Василька, Пігуляка і др., а в палаті вельмож съвітла промова Є. Екск. Митрополита Андрея — звернули вже увагу міродатних австрійських чинників на ту грозу, шпирену російським правительством «карбованцями» на сумежній з Росією області Австрії.

Не менше помітно, що наші правительственні круги дають ся вже повели перекоувати тим остерегаючим голосам руских передових мужів, що несовістні панрусські агітатори пускають зручно на свої «обєднітельні» лотоки ту мутну воду, яку витворює неполаднане руско-польське питає в Галичині та висновуючі ся звідси раз враз болесні бов-і стрічі, щоби з тої мутної води невдоволення, огірчення ба й рознуки вилонити у свій всерусский сак на хосен «адной недєлімой Русі, а радше для царє- і православя під скиптр «блаво царя-батюшкі», де наша руска Галичина і Буковина малаб стати новою московскою

«прикарпатскою» губернією. Державна Росия — се має бути той tertius gaudens d. obus litigantibus...

Вислів тій увазі міродатних австрійських кругів в управі нашої держави на ту московську язву «абрусєннія» і вислів тому повели виринаєчому поглядю — що я-лоб ся вже і руским горожанам Австрії полівити в їх тяженькім теперішнім народно-політичним, культурним і економічним положеню та присьвятити також увагу їх занедбанім доси державою культурним і політичним потребам — вислів тих гадок стрічаємо — (знаменне, щє як раз після страшної університетської події) — в замітнім голосі віденьського дневника, «Neue Zeitung», і осестрі поважного нїм. дневника міродатних христ. суспільних кругів звісної «Reichspost». Треба замітити, що «Neue Zeitung» призначена на найбільше розповсюдженє і дійсно дуже розчитувана серед найширших кругів ріжномовного австрійського населєня, та розходить ся в околє 150 тисяч примірників. Сей дуже популярний дневник, хоч «независимий», стоїть близько правлячих кругів віденьських і має все вельми точні та певні вісти й інформації про воєлякі справи, нє в давій хвилі розбирає чи вже порішило осередне правительство нашої держави.

Із таким, до того дуже нам прихильним голосом сего дневника, годить ся познакомити і загал української суспільности.

У передовиці в ч. 183 зі 6. липня с. р. пише «Neue Zeitung» під наголєнком:

«Наш російский сусіда» ось так:

„В дипломатичних кругах будять живий інтерєст ті непорозуміня, що від якогось часу проявляють ся правильно помежи міністерствами заграничних справ у Відні та в Петербурзі. Наші читачі тямлять ще мабутє знаменний случай московского військового аташе у Відні полковника Марченка. Сей член московского посольства був замотаний в дуже немилу історію шпігунства. На однім двірськім балю оказували єму зовсім недвозначно негодованє. Вкінці мусів полковник Марченко покинути своє становище у Відні. Одначе єго шеф міністер Ізвольский вставив ся так тепло за скомпромітованим аташе Марченком, що сей, винагороджений високою російскою відзнакою ордєром, мав би либонь вернути опять до віденьского посольства.

Але російському генеральному консулеви у Львові чей не пішло так гладко. Єго прихоплено на дуже сумнівних «сделках» і зносинах з Москвичами (нашими москвофільськими підступниками. — Прим. Ред.) і він був привневлений як найшвидше покидати область нашої монархії. За те увязнено знов в Петербурзі австрійского барона Унгерн-Штернберга, що працював звітником ц. к. кореспонденційного і телеграфного бюро, і обвинувачено австрійского військового аташе прямо о шпігунські заходи.

Такі личні придибашки — нічо ново-

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудиик.

Оповіданє із записок ірландського парюха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

Щасливі справді кретини, що цілими годинами поглядають на огонь в печи і не думають нічого.

Щасливі ми, що клонимо ся вже на захід; нас здержує гамулець віку так, що майже незамітно котимо ся по похилій площі.

А дуже нещасливі сі, в котрих душі товпять ся хмара думок і мов млинське каміне стирають ся взаімно, як між ними зерна не стане.

Як часто сі думки невпинні стали ся невиносимими розмріяному поетови, або ідеалістови а тоді...

— Без сумніву — перервав нараз о. сотрудиик мою задуму — в тих рукописях є річи без вартости, воднисті новелі, штубацькі вірші, по що однак відповідати так, як прим.: „Новєля ваша є для нас за довга“... „Дуже жаль нам, що стиль вашої статі не надаєть ся до нашої часописи“... Талант ваш ворожить гарну будуччину, та присланий твір не цілком відповідає нашим вимогам“... „Пробуйте вірша неримованого“... „Маємо надію, що не забудете про нас“... Чи отець добродій чули щось більше цивічного?

Розумієть ся, що мій сотрудиик не подумав зовсім про бідного редактора, що сидить за сто-

лом в законченій редакції і гривє в задумі ручку від пера, що відписати прим. «сталому читачеві», який протєстує проти легкого змісту статей; «священникові», що не зносить поезій; «старцеві», що питаєть ся іронічно, чи часопись прямує до того, щоби стати так нудною, як «Місячник єдинурський» або «Квартальник»; або вкінці, чому часопись містить статю про «Конституцію атенєську» Арістотєля, місто достарчати своїм читачам поживи, яка улекшувала би побідне травленє?

О. Летбі не думав про те. Противно: в його душі було бажанє урядженя загального автодафе, загального цілоналєня всіх редакторів під сонцем.

— Слухайте, молодий чоловіче, — сказав я вкінці — для вас не лишаєть ся нічого иншого, як написати книжку.

— Отче парох, я не є в ниві розположений до жартів. Священик, що в наших часах хотів би забрати ся до написаня книжки, повинен мати душу перших християнських мучеників, що вступають на арену Кольосею і бачуть на ступнях амфітеатру товпи брутальних Римлян, а низше кліти з дикими звїрятами.

— А однак, дорогой молодче, таки напишете книжку; а напишіть її в таким успєблєню, в яким тепєр находите ся. Не чекайте, поки вигасне огонь.

Він розсьміяв ся.

— Написати книжку? Про що, ради Бога? Сьвіт є вже завалєний книжками. Припустім, що напишу книжку, хтож її видрукує? Уявіть собі, отче парох, мою мандрівку від видавця до видавця з чимраз більше полинялою рукописю? Звісна річ, що льондонські видавці друкують дві-

на сто з одержаних рукописей, а на власне ризико годі мені книжку видати.

— Хто вам говорить про видаванє! — закликав я, щоби піддержати огонь. — Напишіть тільки а виданє лишіть Божому провидію.

— Про що я маю писати? Кождий предмет під сонцем, зачавши від походженя думок а скінчивши на бактеріях тифу, був вже на всі боки обговорюваний. Ні, справді, сьвіт став надто мудрим, щоби читати нові книжки. Радше видумаймо щось нового.

— А тому кілька днів нарикали ви на діймаючі браки в нашій католицькій літературі. Таж для поясненя Ормсбі про єствованє безсмертної душі зневолені ви були ужити варварської книжки...

— Варварської? Справді, бажав би я собі написати щось хоч в половині так знаменитого! Ні, о се не ходить; єствованє сеї книжки доказує, що на ниві, якої ми, католики, не заняли, збирають богате жниво єретики! Хто на се відважив би ся? Знають отець парох: навіть найспєбнійші профєсори майнотської семінарії не сьміють видавати книжок зі страху перед тими злочинцями, яких зовемо критиками.

— Як швидко осуджуєте? Погадав би дєхто, що маєте готову рукопись в кишени. Вперед напишіть твір а опісля розкажете про се, що станеть ся.

— Добре. Прошу о тему.

(Дальше буде).

го. Але в тім ніхто не манить ся, що ті передирки, виступаючі тепер без вину, посідають цілком інші признаки ніж звичайні історії дипломатів і військових аташе.

Помежи Віднем а Петербургом зависла справді лють і взаїмна неохота. Не тільки личні взаємини помежи міністрами гр. Еренталем а Ізвольським стали з пересердя лихі і дразливі, але прилука Босни зродила ще і дальші наслідки сумнівної вдачі.

Росія не може й до нині переболіти того морального пораженья, яке стягнула на себе підпираючи розмах незрілого сербського королевича Юрвя. І над Невою зрозуміли вже те, що та прилука колишньої австрійської займальщини задала могутости і повазі Росії страшний удар і що російські та англійські дипломати вийшли з того двобою чимало упокорені, ба й зі соромом...

Алеж бо і свого рода відплату придумала Росія супроти нашої держави!

Ось то посеред руского населеня Галичини і Буковини увихають ся тепер сторонські висланці-агенти (а також і доморослі перевертні — Ред.) і старають ся запонадливо виробити настрої для всемосковської чи панросійської пропаганди. Галийка Русь малаб після заходів, властиво кирині, відвернути ся зовсім від Австрії та Габсбургів. «Брат-Великоросс» з над Неви дожидає прилуки брата «Малоросса»...

Сего іредентистичного змаганя і підривної роботи не годилоб ся легковажити. Небезпека ізза сего єсть більша, ніж би хто думав, бо на жаль треба признати, що польське урядництво в Галичині заподіває справді багато всілякої кривди рускому населеню сего краю (Підчеркнено в оригіналі — Ред. Русл.).

Русини творять в Галичині бодай половину населенців і тому слідує з тим народом числити ся.

Правда, що безоглядно треба поборювати в тім краю прояви головної зради, але з другого боку слідує конче привести такий стан, щоби Русини могли хіснувати ся рівноправностию з народогосподарского і культурного огляду. (Також підчеркнено). Тоді петербурский посів «панрусского об'єдненья» не приносить ме бажаних в Пітері плодів«...

Славно!...

Що ті основані погляди нашого народного представництва і печати находять вже зрозуміне і відгомін також і в чужім днешникарстві, з того нам тільки радіти і бажатиб ще, щоби ті погляди ширшали і дальше в міродатних правлячих кругах і привели бажаний успіх для українсько-русского діла...

Справді зростаючою культурою йдеїне українсько-руске змаганє певно перемаже — нічоге, продажне, зрадницьке руссо- чи рубле-фільство.

Але за рожевий оптимізм таки заколисусь до нечуйности і може шкодити. Бо всеж таки біда в тім, що і мимо підему культури — при довгі літа ширеній кацапством деморалізації — найдуть ся все заблудші, паршиві одиниці, що сягнуть по той Юдин московский гріш по кругленького карбованця та продадуть свій парод і віру!. Біда також в тім, що наш північний «сусіда робить собі все апетити на «прикарпатську губернію», щоби спіймати її в свої медвежі лабеті, і мече межі кацапску галич хмарою пасобій тай сам і там стають «работать» рускіє патріоти в роді Мончаловских, Добрянских та інших шпігунів...

Що вдіяти самою укр. культурою на ту зовсім некультурну, рублеханну сволоч?!

На ту язву самої культури мало, тут і держава у своїм самозаховнім змаганю

повинна беречи свого діла супроти „сусіда“ і дбати, ne quid detrimenti respublica capiat!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В попередних числах подали ми голоси днешників а також заяви поодиноких сторонниць парламентарних про нагле відрочене державної ради. Також укр. руский клуб відбув засіданє останнє в літній сесії і обговорював на нім сю справу, однак задля натовпу матеріялу не було нам спроможено подати се у вівторок. Подаємо отже сегодні сю заяву укр. руского клубу за «Ділом»:

«Дня 8. липця с. р. відбув укр. руский клуб парламентарний у Відні посліднє засіданє перед феріями, на котрім голова клубу д-р. Кость Левицкий, заступник голови д-р. Окуневський і п. др. др. Евген Олесницький представили передовсім звіт зі своїх заходів у міністра судівництва д-ра Гохенбургера, з домаганем предметового переведеня карних доходжень в справі кривавих подій у львівськім університеті.

Відтак реферували они про свою останню конференцію з президентом міністрів бар. Бінертом, на котрій обговорювано загальні домаганя Русинів в інтересі правильного розвитку руского народа в Австрії. Оба звіти прийнято одноголосно до відома.

Вкінци радив клуб над політичним положенєм, спричиненим відроченєм парламенту, причім всі члени клубу сконстатували, що правительство поносить в першій мірі вину передчасного відроченя парламенту. Придержуючи ся дотеперішної системи у всіх національних справах, а з осібна в університетській, узглядняє оно лиш виключно скоалізовані партії більшости, а національним групам, незаступленим в більшости, не робити ніяких уступок, навіть в найбільш оправданих жаданях; через звичайно спізнєне скликуванє парламенту дає ему за мало часу до полагаду дуже важних справ; колиж наслідком сеї правительственной системи в парламенті витворять ся неможливі відносини, то правительство звалює цілу вину за застій парламенту на посольску палату загального голосяваня.

В неменшій мірі причинило ся до відроченя парламенту також польське коло, котре під позором мнимого краевого жадања в справі будови водних доріг заняло зовсім непевне становище».

В справі львівського університетского питання, укр. руский клуб видав рівночасно особну заяву, в котрій зазначає:

«що сенат університетский і его ректор, намагають ся теперішній правний польско-русский характер львівського університету перемінити на чисто-польский, — чим руске студентство і руска суспільність сильно занепокоєні;

що в маю с. р. довший час узброєні польські студенти непокоїли і визивали студентів руских;

що рускі послы старали ся успокоювати руских студентів промовами в парламенті остерегати правительство і польську сторону.

що ц. к. власти знали наперед про намірену демонстрацію руских студентів з дня 1. липця с. р., але не запобігли студентским заворушенням;

що польські студенти визивали баракідами руских студентів, тамуючи їм вільний вихід з університету;

що польські студенти стріляли з бровнінгів на руских студентів, а поцілені були тільки рускі студенти;

що польських студентів помимо того поліція лишила зовсім на волі а опісля слухала їх яко сьвідків, а задержано і арештовано тільки руских студентів;

що вечером тогож дня наставовано руских студентів і студентки, та повибивано вікна в руских будинках в рускій духовній семінарії, в інституті сестер Василянко, в Народній Гостиниці і інших;

що рішаюча більшість галицких Поляків

культурним змаганям Русинів ставить в інших краях Австрії непрактиковані перепоны, галицкий сойм законом з 1867. р. спиняє закладанє руских середних шкіл; краєва рада шкільна виконує свою власть в користь польского, а в некористь руского шкільництва; львівська міська рада найновішою визиваючою заявою осуджуючи руских послів і руску суспільність переступила свою компетенцію, як і ради інших міст усувають ся всякими способами вив закладаня руских народних шкіл, — а власти львівського університету не допускають до засновуваня або обсаджуваня руских катедр. Власне через ту польську більшість і виключно з її вини галицкі Русини в своїм шкільництві є найгірше поставлені між всіми іншими народами в Австрії.

Руска парламентарна репрезентация і ціла руска суспільність будуть старати ся не зважаючи на всі противні заходи та ставлені її культурним змаганям перепоны, — забезпечити і по можности прискорити культурний розвій руского народу».

Тимчасом польські часописи подали звіт огляду судової комісії, в котрій брали участь сов. Рибіцкий, прокуратор Франке, секретар університету д-р. Йордан, візаві з Відня заводові знавці-рушникари Франц Денкі Йосиф Дерфлер і тутешні знавці Мольнарі Янковский та інженер будови судових палат Домбровский. Слідство відбувало ся в прияві правних оборонців увязнених студентів д-ра Миколи Шухевича, д-ра Старосольского, д-ра Коса і д-ра Евина від 8—2 год. по полудни. Комісія, як звіщають згадані днешники, потвердила одноголосно, що всі вистріли падали з руского боку, а з польської ані один. Оборонці вказували ріжні сліди, які мали походити з польского боку, але віденські знавці виключили рішучо можливість таку, стверджуючи, що сі знаки не походять ані від стрілів, ані від куль відбитих. Всі знаки відрисував інженер Домбровский, зроблено багато фотографічних знімків для судового ужитку, а по полудні від 5—8 год. списано подрібний протокол, котрий підписала ціла комісія. Всі місця з слідами куль зашальовано і опечатано до судової розправи.

В продовженю дебат над адресовим начерком в угорскім соймі атакував посол Раковский (народне сторонництво) вельми остро правительство, закидаючи ему насильства і надужитя в часі виборів. Для кандидатів опозиції не було просто ніяких законів. Опісля обговорював бесідник відносини Угорщини де Австрії і зазначив, що при кожній нагоді мусит Угорщина зважати на інтереси Австрії, підчас коли Австрійці ніколи не дбають о угорскі інтереси. Супроти Австрії має Угорщина самі обовязки, але ніяких прав. Коли тут поставити найменше домаганє, то в Австрії полагоджують его відмовно в як найбільше рішучий спосіб.

Посол Сабо (селянське сторонництво) зобразив в довгій бесіді положенє дрібних земельних власників. Они пересьвідчили ся остаточно, що годі їм дістати яку небудь поміч від інших сторонниць. Тому зачали они висилати до сойму власних людей. Ідея перевороту не має місця серед них, бо они шанують власність, але не хотять, щоби про їх судьбу рішали не питаючи їх о те. Бесідник вказує на несправедливість в трактованю дрібних земельних власників, бо підчас коли в 1909 р. заплатили они 69 міль, великі земельні власники, хоч мають в двоє тільки земельних посідастей, заплатили лишє 29 міль. Дальше домагав ся він, щоби бережено чистоти виборів, які мусять основувати ся на загальнім, рівнім і тайнім виборчим праві, розділенім між всі громади. Для забезпеченя угорского народного характеру годилоб ся перевести новий, більше справедливий поділ на виборчі округи.

Появила ся що йно брошура пера звісного румунського историка, професора університету в Букарешті, Николая Йорги про виборчі надужитя в часі останніх виборів на Угорщині п. з. „Les garnières élections en Hongrie et les Roumains“. Розвідка вичисляє звязло, без ніяких прикрас з докладним поданем імен і місцевої всі найгірші виборчі надужитя, поповнені в румунських виборчих округах.

Заграниця.

Кретийці до останньої хвилі зволікали з допущенням музулманських послів до народних зборів, аж вкінці рішуче становище опікунчих держав приневолило їх полагодити сю справу відповідно до жаданя згаданих держав. Ще перед кількома днями заявив провідник опозиції Міхелідакіс, що він і його сторонники не допустять до сего, щоби музулманські послі брали участь в нарадах народних зборів, не зложивши присяги вірності грецькому королеви. Він зобов'язував ся лише, що не прийде до ніяких заворушень, коли більшість народних зборів заявить ся за сповнення бажаня держав. Він сам і його сторонники мали усунути ся від парламентарних засідань. Мимо сего Венізелос мав надію, що збере ся потрібне число послів, щоби ухвалу можна перевести.

Наслідком непевного положеня вручили генеральні консулі опікунчих держав Венізелосови письмєнну ноту з заявою, що коли до понеділка в полудне не западе ухвала допущеня музулманських послів до парламенту а музулманським урядникам не буде дозволено сповняти свої функції без зложеня присяги, тоді військо держав висяде сейчас на сушу та займе пристани і митові уряди.

Се поділяло відповідно на Кретийців, бо народні збори рішили 59 голосами на 114 допустити музулманських послів до народних зборів. В сей спосіб полагодили Кретийці остаточно спір з опікунчими державами.

Просимо відховити перегплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Косми і Дамяра; римо-кат.: Бонавентури. — В п'ятницю: руско-кат.: Полож. ризи Пресв. Богород.; римо-кат.: Розіслане Апостолів.

— **Звіт дирекції рускої гімназії в Перемишлі** за 1909/10. рік містить на вступі розвідку професора німецької мови в тій гімназії, Гаврила Тайха п. з. „Die Anfänge von Tiecks Novellistik in den „Straussfedern“ на 36 сторонах.

Дальше наступає спис збору учителів, який складав з управителя проф. в VII. ранзі Сев. Зарицкогo і 37 учителів (Між ними було: 6 професорів в VIII. ранзі, 6 професорів в IX. р., 4 дійсні учителі в IX. р., 9 іспитованих заст. учителів і 12 неіспит. заст. учителів). З дальших розділів звіту дізнаємо ся, що ученики користали з бібліотек шкільних, з яких руска числить 1118 творів, польска 810, німецька 664. Крім того самі ученики подбали про своє образованє, засновуючи кружок самообразованя, який улаштував відчити і дискусії на ріжні літературні і наукові теми. Усіх рефератів було 27. Для їх фізичного вихованя служили шкільні вправи гімнастичні, в яких брало участь на жаль лише 388 учеників і кружки основані самими учениками, а передусім спортовий, якого члени вправлялись в муштрі, бігу, скоках, в грі мячем, в зідані санчатами, ході на лецєтах та плаванні човнами по Сяні, Крім того гігієнічно-прогульова секція устроїла 11 близьких і дальших прогульок. Прогульки ті оживляла дуже милозвучна оркестра учеників. До гімназії записало ся в минульшій році 941 публичних і 26 приватних учеників. З того серед року виступило з причини лихого поступу в науці і убожєства 62 публичних і 8 приватних, померло 3, так що до кінця року остало 876 публичних і 18 приватних учеників. Між ними було 28 жидів, 1 Поляк, 1 Німець, прочі Українці. Родом з Перемишля було 82 учеників, з повіту перемиского 215, інші з прочих повітів Галичини. Найбільше було дітий селянських (488), священничих (162) і міщанських (113). Вислід кваліфікації є ось який: здібними з відзначенєм признано 77 учеників, здібними 636, взагалі здібними 73. Нездібних було 51, поправок 40, некласифікованих задля слабости 3. Ученики були розділені на 21 відділів а се I. клєса мала 4 відділи, III. і IV. по 3 відділи, а інші клєси по 2 відділи. В приготвляючій клєсі було 62 учен. Лихий поступ і поправки одержало 11·5% учеників.

— **3 Перемишляниці** пишуть нам: В день св. Ап. Петра і Павла „Сокол“ в Дусанові посвятив свій прапор. За перебуваючого на відпустці місцевого пароха о. Кекиша відправив службу Богу о. Тит Глєбовицький, парох Фірлєва, а потім на церковнім цвянтари посвятив прапор і вголосив гарну, патріотичним духом овіяну проповідь до дусанівських Соколів і Соколок. Потім відбуло ся вбиванє пам'яткових цвячків, а опі-

сля відпоручник львівського „Сокола“, п. С. Г. записяг членів „Сокола“ в Дусанові (58 мужчин і 8 дівчат), що будуть виповнювати сокольські обовязки. З черги наступили промови львівського відпоручника, п. Сінгалєвича від організації на перемишлянський повіт, і кошового „Січи“ в Корєлєчах п. Т. Климчука від Січовиків, начальник місцевого „Сокола“ п. Бунт подякував іменем товариства всім прибувшим гостям за звеличанє сего свята. Свято закінчило ся дефіліркою всіх стягів перед прапором і гостями. На посв'яченє прапора прибули „Січи“ з Фірлєва, Корєлєч, Клещівної і Бачєва, а по полудні надтягнули ще Соколи з Руди і Заланова з прапором. Крім того прибули делегації від „Сокола“ в Рогатині, з Перемишля, від читалень з сусідних сіл і богато народа з околиці.

— **По кровавих подіях на львівськїм університеті.** Крім 22 студентів, які від 1. с. м. сидять в слідчій в'язниці, арештовано ще 3 руских академиків: Ставничого, Сумика і Замору, а випущено акад. С. Березу. У в'язниці сидить отже 24 студентів. Три з них, покарані в дисциплінарній дорозі розпочали були голодівку. Відставлено їх до в'язничого шпиталю і примушено до їди а потім спроваджено їх знова до в'язниці.

— **Для молодших священників.** З кругів львівського духовенства пишуть нам: Як довідуємо ся, мають бути у Львові з новим роком шкільним обсажені три або чотири посади провізоричних катехитів при людських і виділових школах з річною платнею 1.540 К. Ся платня вправді дуже мала, але могла би при евентуальнім системізованю посад (наколи би се удало ся) вийти на 3.000 К; також можливі й деякі побічні занятя, котрі би збільшували удержанє. На сі посади повинні би рефлектувати особливо спосібніші священники, що мали би намір віддати ся дальшій науці і дістатись до середних шкіл. Тут мали би нагоду працювати на науковім полі, дати ся ближше пізнати і переходити відтак до висших учебних закладів. Без того найкрасші таланти закопують ся у нас по селах і не доводять до нічого. Лучше потерпіти якийсь час і доходити до чогось лучшого. Гадаємо, що близьких інформацій могли би уділити кандидатам львівські референти: оо. Рудович (ул. Куркова) або Стефанович (ул. Чарнецкогo 26).

— **Спростованє.** Від пос. д-ра К. Трильовського одержуємо отсе письмо: Дотично статі „На славянськїм конику“ поміщеної в ч. 113 „Руслана“, прошу на підставі § 19. зак. прас. о поміщенє слїдуєчого спростованя: Неправдою є, немов би я на січовім св'яті в Станіславові погамував всякі маніфєстації проти москвичів; рівнож неправдою є, немов би в моїх руках став одиний народний здобуток в виді залізничої концесійки, що перейшла в жидівські руки. Правдою є, що я ніякої концесії на будову залізниці не дістав і що ніяка концесія взагалі з моїх рук до жидівських не перейшла. — З поважанєм *Др. Кирило Трильовський*, посол до Ради державної.

— **Здвиг „Січї“ в Чернівцях** з нагоди врученя прапора черновецької „Січи“ вийшов вчєра — як доносять нам звідам — величаво. Вже від раня стягали ся на перегонову площу „Січи“ з цілої буковинської Русі і з галицького Покутя. На трибунах заняли місця гості, між якими були радник двора Фекете, черновецький бурмістр бар. Фірт, рускі послі буковинські і ин. По врученю прапора і по вбиваню пам'яткових цвячків кумами і відпоручниками товариств, відбула ся академія з промовами і музичними продукціями. В полудне розпочав ся похід улицями Семигородскою, Павєською, Ринком і Рускою до „Народного Дому“. В поході взяло участь поверх 5.000 людей. По полудні від год. 4. відбували ся вправи Січовиків на площі перегоновій, а ввечєром відбуло ся в міскім театрі представлєнє „Верховицьє“. Львівський „Сокол“ прислав на здвиг двох відпоручників, які привезли почесні лєнти до прапора з написями: „Все вперед“, „Від „Сокола-Батька“ у Львові.“

— **Доля контрабандистів.** „Волинь“ пише: Недавно в ночи салдати-пограничники застрілили трох пачкарів, що вертали з Австрії з контрабандою спирту. Селяни всі з села Лопушного, кременецкого повіту: Михайло Жук, 14 літ і Петро та Степан Сагани. Жук і Петра Сагана вбили наповал, а Степан прибіг ще до дому тяжко ранений і через кілька годин помер.

— **Грім в церкві.** В селі Пеньківці, літинського повіту, недавно грим наробив лиха паламарєви. Перед ввечєрнею він разом зі старшим братом чистили і прятали в церкві. На дворі падав невеличкий дощ. Саме коли паламар, стоячи на драбинці, отбєрав лямпадку, ударив грим. Прорита була перш за все верхня баня церкви, далі вискочила стінка восьмерика, потім рознесло хольяву і пройшло через лізу ногу паламаря, шугнуло в підлогу, зробивши невеличку дірку і, метнувшись попід підлогу, ще розвалило трохи підмурок церковний. Паламар скалчєв ся, каже, що ногу єму „поставило правцем“, так що й ходити не може.

— **Борба з католицизмом з Росії.** „Святїйший“ синод в Росії випрацював цілий ряд „мероприятєй на барьбє з католицизмом“ і так: 1) одобрив щоденну відправу бєгослужєня в западних єпархїях; 2) признав річю доброю загально на-

родний спів в церкві і одобрив в тій цілі уживанє молитвословів при бєгослужєню; 3) читанє євангєлія підчас бєгослужєня розпорядив лицєм до народа; 4) наказав вєвести співанє на два крилиси перед і по бєгослужєню (пєсальми і акафисти); 5) розвинути устну проповідь, яка одвічалаб релігїно-нороственним потребам прихода; 6) одобрив як найторжєственнїше устроюванє процесїй, соборних бєгослужєнь, місій, єпископських бєгослужєнь; 7) признав побажаным приноворити православні празники з водосв'ятними молебнїями і крєстними ходами до св'ят католицької Церкви, а також устроюванє у великім пості пасий, осв'яченя піль весною, організацію паломництв, ставлєнє крєстів, торжєственного переносєня образів, посіщеня духовєнством домів прихожан „з молитвою“; 8) наказав звернути увагу на позабєгослужєбні „собєседованїя“, на котрих св'ященники, маючи в руках Новий Завіт в великорускїм язичі, а коли треба, то і в місцевім нарїччю, на основі свідочтвєва Божого Слова повинні доказувати, що лише православє бережє неушкоджєно науку Христа, а що католицитво „ізвратило ізвращаєт хрїстіянськїє догматї“.

9) Синод звертає увагу на так зв. „катєхизації“ дітий і дорослих; 10) вкладає обовязок науки закона Божого в місцевих школах на св'ященників відповідно до условин місцевого церковного житя враз з устроюванєм при школах місіонерських бібліотек; 11) затверджує предлєженє засновуваня церковних братств товариств тверезости, місіонерських кружків і рад, малих банків о легкїм кредиті а невеликих відсотках; 12) наказує при єпархїяльних, катедральних соборах оснєвувати місце головного місіонера провідника для управи місіями; 13) відбувати від часу до часу короткорєчнїцєві противкатолицькі курси для св'ященників і взагалі людий займаючих ся противкатолицькою агітацією; 14) поручає прєосв'ященим відкривати постійні місіонерські школи з однорічним, практичним курсом для вишколеня св'ященників і ділачів в користь православної місії по селах; 15) синод рішив одобрити предлєженя київського місіонерського візду що до місіонерської полєміки з інославам і то: а) о важнїйших темах місіонерських „собєседованїй“; б) о публичних „собєседованїях“ з католиками; в) о потребі і конєчності „собєседованїя“ з ними; г) о написаню популярної полємічної книжки против католицизма; 16) наконєць синод одобрив предлєженє видаваня спеціального противкатолицького духовного журнєла.

Очевидно, що небезпєка, яка грозить православию від католицизма, мусить бути велика, коли синод зівзвалє навіт на привнєтє латинського калєндаря (точка 7) та великих змін обрядових і практикових (точка 1, 2, 3, 4, 6, 7) які дуже пахнуть латинством. Щож скажуть на ті постанови наші галицькі „обрядовці“, які так завзято виступають против „латинських новшєств“ як: тихі служби Божї, мазєві бєгослужєня, процесїї і т. д., єсли така закостєліла в своїй обрядовості православна церков в Росії і єї св'ятїйший синод на окраїнах, де православє стикає ся з католицизмом, не лише призволяє, а поручає і наказує багато дєчого приймити з римокатолицизма, щоби лиш спинити релігїйну, віроісповідну дезєрцію. А ну спробуємо в маю замкнути наші церкви, то весь народ посуєє прямо до костєла на „majówkє“ і марна хибє будє рекомпєнзата за се ся свідомість, що в той спосіб уратувалась ортодоксїйність і чистота нашого обряду і церкви. — *о. Юліян Дєрєвич.*

— **Поправки печат. похибок.** В ч. 143 в передовиці на 1-ій стор., в 2-ім стовпци зам. obstrukcyjnych studyów має бути abstrakcyjnych studyów, на 2-ій стор., в 2-ім стовпци зам. Київска Старица (20 кілька річників по 2 книжок) має бути по 12 книжок. На стор. 3-ій, в 1-ім стовпци в примітці Редакції зам. упаде віра Церкви має бути: упаде віра і Церква.

— Поетичний кутик.

Поорали ралом, плугом
Всі облоги понад лугом:
Скиба рухла, м'ягка, чорна
Жде посіву, жде на зерна —
Гей, сівці, горячий час!
Чом нема на полі вас?

Пробіг вітер над загоном,
Обізналось небо громом
І полито дощем ниви —
В поле й досі не пішли ви...
Гей, сівці, на ваш приход
Жде і нива, і народ!

Батьків кости, що в могилі,
Наше поле угноїли —
Сонце сходить вже поволі
Над панами щастя й долі...
Гей, сівці, горячий час,
Праця кличе, кличе вас!

(„Рада“)

М. Вдовиченко.

Оповідки.

— Виділі філії Руского Тов-а педаг. в Бережанах подаючи до відома, що до утравістичного відділу I. кл. гімна. в Бережанах прийнято перед ваканціями лиш 18 Русинів, просить Всечесвійших ОО. Парохів і Високопов. ПП. Учителів з бережанського і підгаецького повіту, щоби спонукували селян до посилення спосібних хлопців і дівчат до III. і IV. кл. міської школи в Бережанах. Хлопці знайдуть поміщенє і удержанє в Селянській бурсі, а дівчата у СС. Службениць за відпвідною оплатою. — За Виділ: о. І. Кордуба.

— Іменованя. Краєва рада шкільна надала посади в гімназиях отсім професорам і дійсним учителям: Генр. Маєрерови в Ярославі, Йос. Канторови з Ярослава в Бохні, др. Ів. Лецєвському з IV. в П. гімна. у Львові, Фр. Пачосї в IV. гімна. у Львові, С. Мордавському зі Стрия в IV. гімна. у Львові, Михайхови Демчукови з Сокала в рускій гімна. в Перемишлі, о. Володимирови Арданови з Тернополя в Сокалі, Й. Стахнікови з Бучача в Дембиці; кр. Рада шкільна іменовала дійсними учителями отсих заступників учителів: Вл. Шуйского зі Львова в Жовкві, Ст. Гонета в П. польск. гімна. в Тернополі, Едм. Скарбінського зі Львова в П. польск. гімна. в Тернополі, Урб. Пшиправу в Сяноці, Й. Жака з Кракова в Стрию (філія), Анд. Серафима з Кракова в П. польск. гімна. в Тернополі, Р. Домбровского з Тернополя в Бродях, Р. Гостковського з Дрогобича в I. польск. гімна. в Тернополі, Стан. Шелського з Тарнова в Золочеві, Ж. Пассовича з Самбора в Сокалі, В. Романського зі Львова в Ярославі, В. Божемского в п. г. в Коломиї, А. Бродницького зі Львова в Дрогобичі, Бр. Рильского в Сяноці, Ст. Півка з Тереволі в Бродях, Івана Камінського зі Львова в Золочеві, д-ра Олександра Сущка зі Львова в рускій гімна. в Коломиї, Фр. Циприса з Тарнова в Стрию, Плятона Лушпиньского зі Станіслава в Бучачі, Із. Пальга в Бучачі і Т. Харлєвского з Тернополя в Бережанах.

Наука, штука і література.

— Др. Богдан Барвінський. I. Шевченко як „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх вертична робота (Дві відповіді клеветникам Шевченка). Львів 1910. З печатні В. А. Шийковського. Накладом редакції „Руслана“. Мале 8^о ст. 16. — Се відбитка статей печатаних недавно в нашій часописі, в яких автор дає відповідь москвофільським і польським напасникам Шевченка, бажаючи зобразити нашого генія скрайнім атеїстом і завзятим ворогом Поляків. Цікаві тут цитати поглядів двох польських письменників, які виступають в обороні Шевченка. Ціна брошурки 10 сотиків. Набути можна в Книгарні Тов-а ім. Шевченка, Ринок 0.

— Чи сповняє задачу єствуюча школа в Коломиї, котрої цілю мало бути піднесене упадаючого гуцульського стилю? На се питанє відповів артист різбар Йосиф Левіцький з Жабйого в фейлетові ч. 281. Slowa pol. під заголовком: „O upadającym stylu huculskim“, що є глибоко переконаний, що школа та не сповняє своєї задачі. А чому? так дальше пише: „Я сам бачив, що підставою до відтвореня і розвитку стилю гуцульського була ні менше ні більше, лишень одна скриня відгребана, як би з гуцульського Геркуланум з Печевіжина одним професором архітектором, і та до недавна була копальнею мотивів гуцульських для учеників тої школи!“

П. Левіцький хотячи упевнити ся, чи Печивин належить до Гуцульщини, спитав раз корівного Гуцула о те. Гуцул пояснив ему, о чім зрештою сам добре знав, що Гуцульщина лежить у жерел трох рік: над Прутом, Чорним і Білим Черемошом. Виробів оригінальних штуки гуцульської, так будівлі, як і промислу артистичного треба шукати в слідуючих місцевостях: над Прутом: Яремче, Ямна, Дора, Микуличин, Татарів, Ворохта, Яблонця, Космач, Брустури, Шешори, Пістинь, Соколівка, Річка, Яворів. Над Чорним Черемошом: Ясенів гірний, Криворівня, Жабе, Красний Луг, Бистрець, Даємбровя і Явірник, над Білим Черемошом: Гринява, Яблонця, Фе рескуля, Голови, Перехрестна, Краснола, Устеряк. Се ціла Гуцульщина!

Жабе, пише дальше п. Л., то серце Гуцульщини, богате в оригінальні вироби стилю гуцульського. було би далеко відповіднішим місцем на школу, як Коломия, бо має до того всякі услива, і є віддалене від міст і его впливу. Відлука відділу різбленя, призначеного до відродин гуцульського стилю зі школи в Коломиї до Жабйого мало би ту користь, що внесло би в ті дикі і примітивні сторони бажаня нових культурних змагань, було би вдоволенем всіх гуцульських громад, доказом печальности о сей красній стиль. Багато Гуцулам дало би хліб з тої праці, бо так як тепер є, то звичайна тяжка праця о

кавалок сухого хліба забирає ім всякий вільний час, приневолює виречи ся бажань і фантазі. Чудові мотиви і красні форми з кожним днем затрачують ся, незадовго лишать ся лише спомини! Вироби з заліза, мосяжи, міді, глини і дерева появляють ся що раз менше, а се велика шкода!“ *)

Зовсім слушні, розумні і щирі сі замітки і тому подаємо їх під розвагу загалу Русинів, бо чейже чужими руками лишень добре огонь загортати. Учїть ся любити свій власний стиль, як се роблять Поляки, котрі з свого маленького закопаньського стилю великий зробили і до небувалих успіхів в тім напрямі довели. Мають свої стильові вілі, меблі, забавки діточі, прикрашені закопаньськими взорами (а виконані таки в гуцульським місточку Яворові, де є управитель школи Русин, а гуцульського взору там ані на лік). Дрібні різблені вироби зі школи закопаньської розкинені по цілій Галичині, навіть в Микуличині продають закопаньські дрібнички з написом руским „Памятка з Микуличина“. А де такі самі дрібнички різблені в гуцульським стилю зі школи колумійської можна дістати? Хіба в самій Коломиї і то на замовленє. І то має бути піднесене упадаючого стилю гуцульського. Се хіба на сьміх! А Русини чекають як каже Шевченко: „Як Німець покаже“. (Апелюємо тут до вашого Мецената штуки: члена Палати Панів п. В. Федоровича, котрий вже великі заслуги положив на полі народного промислу заложеном килимарні, щоби свої умілі руки приложив і до того занедбаного артистичного промислу на Гуцульщині). Е. Бска.

*) Вироби ті викликали небувалїй подив у знавців в Лондоні і в Празі, і розходились би і там тисячами. — Примітка дописника.

Телеграми

в дня 13. липця.

Ріо де Жанейро. З Мінас Гераес вислало правительство еміграційного агента до вербованя переселенців з Европи, а передовсім з Австрії.

Білгород. Сербске правительство в онові згодило ся на торговельний договір з Австро-Угорщиною. Вчєра відбула ся в тій справі нарада австро-угор. посла з сербским повновластником.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. липця 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоденно о 8. год. вечер представленє: В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Шо пятницї High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Для прикрашеня

кожхат і Читалєх!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвінський на памятник Т. Шевченкови в Київі.

Парохія подільська до заміни,

відомість в уряді парохіальнім — Остає

153 (2-3)

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знярядів господарських, від шкід огневих під корисними усливами,

числить умірковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки зворотн.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

Table with columns: До Львова приходять з, рано, перед пол., по пол., вечер, в ночи. Rows include Krakova, Tarnopol, Podvolochysk, Chernovets, Stanislawowa, Kolomyia, Khodorova, Stria, Sambora, Rava Ruska, Yavorov, Broukovich, Broukovich, Pidgajec, Vinnyk, Yavorov, Lyubiv.

Table with columns: Зі Львова відходять до, рано, перед пол., по полуд., вечер, в ночи. Rows include Krakova, Tarnopol, Mshani, Podvolochysk, Chernovets, Stanislawowa, Kolomyia, Khodorova, Stria, Sambora, Rava Ruska, Yavorov, Broukovich, Broukovich, Pidgajec, Yavorov, Lyubiv.

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товсгим другом. — *) Лише в неділі.

А = лише в середі і суботи. — Б = від 1/6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділю і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і сьвятї обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим-кат. сьвята. — З = від 1/6. до 3/9. щоденно. — К = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6. до 31/3 щоденно. — Н = від 1/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята.